

SUDSKI SAVETI U POLJSKOJ I ESTONIJI**

Apstrakt

U radu se nakon istorijskog dela te dela koji se tiče akata međunarodnog javnog prava u Evropi, koji se tiču ove materije, istražuje položaj sudskih saveta u Poljskoj i Estoniji. Namerno su izabrane, prema površini teritorije i broju stanovnika, jedna „velika” i jedna „mala” država, članice Evropske unije. Istražuje se aspekt istorijskog razvoja saveta u tim zemljama, njihov sastav i nadležnosti. U radu se, pre svega, koristi normativni metod. Naučna i društvena opravdanost teme se nalazi u činjenici da je u Republici Srbiji u toku reforma koja se odnosi na nezavisnost pravosuđa.

Ključne reči: sudski saveti, istorijat, sastav, nadležnosti, Poljska, Estonija.

1. Kratko o razvitku sudskih saveta

Uporedno gledano, primetićemo da na evropskom kontinentu postoje, u osnovi, tri pristupa, tri modela upravljanja pravosuđem. To su: model sudskog saveta, sudsko-menadžerski model te model upravljanja putem ministarstva koje je nadležno za pravosuđe. U tom smislu, u 20. veku se značajno promenio način na koji su evropske zemlje shvatale odnos između politike i sudskog sistema jer je prvobitno upravljanje pravosuđem uglavnom bila nadležnost izvršne funkcije državne vlasti. Međutim, od kraja Drugog svetskog rata, zbog zabrinutosti za nezavisnost pravosuđa, sudsku odgovornost i bolji učinak pravosuđa počelo je da se menja to shvatanje te su ministarstva nadležna za pravosuđe izgubila monopol na upravljanje pravosuđem, a u mnogim zemljama su stvoreni posebni organi sa nadležnošću da se bave karijerom sudija ili upravljanjem pravosuđem.¹ Drugačije kazano, u nameri da se sudstvo oslobodi političkog pritiska, pre svega izvršne vlasti, odnosno da se ostvari princip nezavisnog sudstva,

* Naučni saradnik, Institut za uporedno pravo u Beogradu, m.stanic@iup.rs

** Ovaj članak je izvadak iz monografije M. Stanić, *Sudski saveti – sastav i nadležnosti širom Evrope*, Institut za uporedno pravo, Beograd 2022, koji je napisan u čast i sećanje na prijatelja, saborca i kolegu, dr Stefana Andonovića, koji nas je prerano napustio. Ovakav postupak autora je uslovljen činjenicom da je rad na monografiji tekao paralelno sa radom za zbornik posvećen dr Stefanu Andonoviću.

¹ P. Castillo-Ortiz, „The politics of implementation of the judicial council model in Europe”, *European Political Science Review* 4/2019, 503, <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/9A3C7962F2F61F23F6E8D5EB1B469C85/S1755773919000298a.pdf/the-politics-of-implementation-of-the-judicial-council-model-in-europe.pdf>, 5. januar 2023.

počeli su da nastaju sudski saveti koji su bili simbol i vesnik novih institucija demokratskih režima.²

Istorijski gledano, Francuska je država u kojoj je nastao prvi sudski savet, i to još u 19. veku. On je od tada u ovoj zemlji doživeo brojne reforme, ali se njegov „zametak” nije zadržao jedino na francuskoj teritoriji već se proširio Evropom. Francuska je bila preteča i u 20. veku, kada je 1946. godine osnovala Visoki savet magistrature (*Conseil Supérieur de la Magistrature*). Nekoliko godine kasnije, Italija je je stvorila savet istog naziva (*Consiglio Superiore della Magistratura*) sa ciljem da potpuno „skloni” celokupno pravosuđe iz političke kontrole. Taj model je kasnije poslužio i za druga pravosuđa, koja su imala naum da pruže još jednu u nizu ustavnih garantija za očuvanje njegove nezavisnosti. Kasnije su Španija i Portugalija formirale iste savete nakon raskida sa autoritarnim sistemom, kao važnu ustavnu garantiju kojom je trebalo učvrstiti vladavinu prava, odnosno nezavisno pravosuđe.³ Nakon tih početnih koraka „prisutan je evropski trend uspostavljanja pravosudnih saveta u državama koje su se tradicionalno oslanjale na ministarsko upravljanje sudovima, kao i budžetom”⁴ te se broj takvih zemalja uvećao višestruko za samo nekoliko decenija.⁵ Evropa je, pogotovo od 1989. godine i pada Berlinskog zida, postala svedok istinskog širenja sudskih saveta.⁶

Nakon pada Berlinskog zida, taj proces se velikim delom odvijao pod direktnim ili indirektnim nadzorom Saveta Evrope, koji u svojoj Preporuci o nezavisnosti pravosuđa iz 1994. godine veli da „organ koji donosi odluku o selekciji i karijeri sudija treba da bude nezavisan od vlade i uprave. Kako bi očuvao svoju nezavisnost, pravila treba da obezbede da, na primer, njegovi članovi budu birani od strane pravosuđa i da taj organ sam odlučuje o proceduralnim pravilima”. Ipak, „u slučajevima gde ustavne i zakonske odredbe i tradicija dozvoljavaju da sudije budu imenovane od strane vlade, trebalo bi da postoje garantije koje će obezbediti da procedure imenovanja sudija u praksi budu transparentne i nezavisne i da na odluke ne utiču bilo koji razlozi osim onih koji se tiču prethodno pomenutih objektivnih kriterijuma”. Drugim rečima, sve odluke koje se tiču pro-

² M. Urbániková, K. Šípulová, „Failed Expectations: Does the Establishment of Judicial Councils Enhance Confidence in Courts?”, *German Law Journal* 7/2018, 2109, <https://core.ac.uk/download/pdf/196303919.pdf>, 5. januar 2023.

³ V. Autheman, S. Elena, *Global Best Practices: Judicial Councils. IFES Rule of Law White Paper Series, International Foundation for Electoral Systems* 2004, <https://www.ency.eu/images/stories/pdf/judiciaries/authemaandelenaa2004judicialcouncilslessonslearnedeuropelatinamerica.pdf>, 5. januar 2023; I. Pejić, „Institucionalne garancije nezavisnog sudstva: Visoki savet sudstva”, 3, https://fcjp.ba/templates/ja_avian_ii_d/images/green/Irena_Pejic.pdf, 5. januar 2023; T. Ginsburg, N. Garoupa, „The Comparative Law and Economics of Judicial Councils”, *Berkeley Journal of International Law* 27/2008, 57, https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2438&context=journal_articles, 5. januar 2023.

⁴ M. Matic, „Holandski savet pravosuđa”, *Strani pravni život* 1/2013, 152.

⁵ N. Garoupa, T. Ginsburg, „Guarding the guardians: Judicial councils and judicial independence”, *The American Journal of Comparative Law*, 1/2009, 105, <https://scholarship.law.tamu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1425&context=facscholar>, 5. januar 2023.

⁶ M. Urbániková, K. Šípulová, 2106.

fesionalne karijere sudija trebalo bi da budu zasnovane na objektivnim kriterijumima, a izbor i karijera sudija trebalo bi da se zasnivaju na zaslugama, imajući u vidu njihove kvalifikacije, integritet, sposobnost i efikasnost.⁷

Napori da se osmisle regionalne smernice za nezavisnost pravosuđa koje bi dopunile Preporuku Saveta Evrope kulminirale su usvajanjem Evropske povelje o statusu sudije 1998. godine.⁸ Prema Memorandumu obrazloženja Evropske povelje, izraz „intervencija” nezavisnog organa označava mišljenje, preporuku ili predlog kao i stvarnu odluku.⁹ Konsultativno veće evropskih sudija je, kao savetodavno telo Saveta Evrope, povodom svoje desetogodišnjice usvojilo Magna kartu sudija. Tim dokumentom se takođe ustanovljava obaveza formiranja „organa za garantiju nezavisnosti”, to jest sudskih saveta ili drugih tela – nezavisnih od zakonodavne i izvršne vlasti, kojima će se poveriti sve nadležnosti koje su važne za organizaciju i rad sudova, a u čiji sastav će ulaziti ili samo sudije, ili značajna većina sudija, koje biraju njihove kolege. Međutim, naglašava se da se, u kontekstu nezavisnosti sudstva, ne može izgubiti iz vida činjenica da sudije nisu „iznad zakona”, tačnije da sudije treba da sude u skladu sa zakonom i da je zakon granica koja važi i za sudije.¹⁰

Konsultativno veće evropskih sudija i Venecijanska komisija izrazili su svoje stavove o kriterijumima koje treba da ispunjavaju saveti za pravosuđe, koji su izgrađeni na temeljnom uverenju da je nezavisnost sudstva najbolji način da se dođe do vladavine prava u interesu svih građana.¹¹ Mišljenjem br. 1¹² Veća o standardima koji se tiču nezavisnosti pravosuđa i nesmenjivosti sudija postavljena je osnova za uvođenje „evropskog modela” nezavisnosti pravosuđa koji su operacionalizovali pravosudni saveti, pa se za imenovanje članova tih tela preporučuje

⁷ [https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkanunteklifi/recR\(94\)12e.pdf](https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkanunteklifi/recR(94)12e.pdf), 5. januar 2023. V. Autheman, S. Elena, *Global Best Practices: Judicial Councils*. IFES Rule of Law White Paper Series, International Foundation for Electoral Systems, 4; European Commission for democracy through law (Venice Commission) European standards on the independence of the judiciary a systematic overview, 3, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD\(2008\)002-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD(2008)002-e), 5. januar 2023.

⁸ V. Autheman, S. Elena, 5. Tekst Evropske povelje o statusu sudija dostupan na <https://rm.coe.int/16807473ef>, 5. januar 2023.

⁹ European Commission for democracy through law (Venice Commission) Judicial appointments, 5, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD\(2007\)028.aspx](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD(2007)028.aspx), 5. januar 2023.

¹⁰ V. Petrović Škero, „Visoki savet sudstva, Status, izbor, razrešenje, mandat, članstvo, nadležnost”, *Glasnik Advokatske komore Vojvodine* 3–4/2017, 216, <http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0017-0933/2017/0017-09331704215P.pdf>, 5. januar 2023; Lj. Blagojević, Visoki savet sudstva kao garant nezavisnosti pravosuđa u Republici Srbiji (U svetlu Nacionalne strategije za reformu pravosuđa –NSRP), Fondacija Centar za javno pravo, 2, https://fcjp.ba/templates/ja_avian_ii_d/images/green/Ljiljana_Blagojevic.pdf, 5. januar 2023.

¹¹ A. Sanders, L. von Danwitz, „Selecting Judges in Poland and Germany: Challenges to the Rule of law in Europe and Propositions for a new Approach to Judicial Legitimacy”, *German Law Journal* 4/2018, 789, https://web.archive.org/web/20200310222530id_/https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/EE6247DD1101F673D91B214F751AEC23/S2071832200022872a.pdf/div-class-title-selecting-judges-in-poland-and-germany-challenges-to-the-rule-of-law-in-europe-and-propositions-for-a-new-approach-to-judicial-legitimacy-div.pdf, 5. januar 2023.

¹² *Mišljenja Konsultativnog veća evropskih sudija i Magna Karta sudija*, Institut za uporedno pravo, Beograd 2020, <https://rm.coe.int/1-coe-cjje-opinions-serbian/1680a11de1>, 5. januar 2023; European Commission for democracy through law (Venice Commission) European standards on the independence of the judiciary a systematic overview, 3.

značajna sudska zastupljenost i te članove bi trebalo da demokratski biraju druge sudije. Svaka odluka koja se odnosi na imenovanje ili karijeru sudije trebalo bi da bude zasnovana na objektivnim kriterijumima tog tela. Zanimljivo je da se taj pristup smatra sve relevantnijim uglavnom za bivše komunističke zemlje, koje nemaju dugo ukorenjene i demokratski dokazane sisteme i gde postoje formalne institucionalne zaštitne mere predviđanja strogo nepolitičkih tela za imenovanje, što je suštinski značajno za osiguranje nezavisnosti sudstva.

U Mišljenju br. 10¹³ Veća o Sudskom savetu u službi društva dalje se razvija stav u vezi sa tim organima, pa se kaže da „sudski savet može biti sastavljen isključivo od sudija ili imati mešoviti sastav sudija i nesudija. U oba slučaja mora se izbegavati percepcija sopstvenog interesa, samozaštite i kronizma. [...] Međutim, čak i kada je članstvo mešovito, funkcionisanje saveta za pravosuđe neće dozvoliti nikakav ustupak dejstvu parlamentarne većine i pritisku izvršne vlasti, i biće slobodno od bilo kakve podređenosti razmatranju političkih stranaka, tako da može da zaštiti vrednosti i osnovne principe pravosuđa”.

Mišljenjem br. 24 Veća prihvata se činjenica da ne postoji jedinstven model sudskih saveta. Svaki savet, međutim, treba da ima odgovarajuće nadležnosti radi odbrane nezavisnosti sudstva i sudija pojedinaca. Veće ponovo potvrđuje svoje mišljenje da bi pre raspravljanja u parlamentu ili preduzimanja zakonodavnih aktivnosti u toj materiji trebalo da se konsultuje sudski savet po pitanju svih politika, uključujući i predloge ili nacрте zakona kojima bi moglo da se utiče na sudstvo (npr. na nezavisnost sudstva) ili kojima bi se mogle obezbediti garantije kojima se građanima obezbeđuje pristup pravdi.¹⁴

Venecijanska komisija konstatuje da u Evropi postoji niz različitih sistema u toj materiji i da ne postoji jedinstven model koji bi važio za sve zemlje. Postoji očigledna saglasnost¹⁵ sa stavovima koje je Konsultativno veće evropskih sudija iskazalo o pristupu koji se promoviše radi garantovanja nezavisnosti pravosuđa. Naime, Venecijanska komisija preporučuje osnivanje sudskog saveta, koji bi trebalo da ima ustavne garantije svog sastava, nadležnosti i autonomiju. Osim toga, saveti bi trebalo da se sastoje od većine članova koje biraju njihove kolege iz sudstva, te bi trebalo da ima presudan uticaj na imenovanje i napredovanje sudija i disciplinske mere protiv njih. Komisija smatra da najveću garanciju nezavisnosti, bilo da je „unutrašnja” ili „spoljna”, mogu obezbediti pravosudni saveti.¹⁶

¹³ *Mišljenja Konsultativnog veća evropskih sudija i Magna Karta sudija*, 165–187.

¹⁴ <https://www.sudije.rs/Dokumenta/DokumentaSudstva/2021%20Mi%C5%A1ljenje%20CCJE%20br%2024%20o%20razvoju%20Saveta%20sudstva%20i%20njihovoj%20ulozi%20u%20nezavisnim%20i%20nepriistrasnim%20sudskim%20sistemima.pdf>, 28. mart 2023.

¹⁵ D. Preshova, I. Damjanovski, Z. Nechev, „The effectiveness of the ‘European Model’ of judicial independence in the Western Balkans: Judicial councils as a solution or a new cause of concern for judicial reforms”, CLEER Paper Series, 2017/1, 15, https://www.asser.nl/media/3475/cleer17-1_web.pdf, 5. januar 2023; European Commission for democracy through law (Venice Commission) *European standards on the independence of the judiciary a systematic overview*, 3–4.

¹⁶ D. Preshova, I. Damjanovski, Z. Nechev, 16; European Commission for democracy through law (Venice Commission), *Report on the independence of the judicial system part I: The independence of judges*, <https://www.>

2. Istorijat sudskog saveta u Poljskoj

Nakon napuštanja socijalističke ustavnosti i autoritarnog režima, Poljska je bila podvrgnuta evropeizatorskim pritiscima, pa je model sudskog saveta trebalo da bude opcija koja se podrazumeva.¹⁷ Tako su, 1989. godine, nakon dugotrajnih pregovora, Solidarnost i Komunistička partija postigli sveobuhvatan politički kompromis, takozvani Sporazum za okruglim stolom, kojim je bilo predviđeno stvaranje Nacionalnog saveta pravosuđa, sastavljenog prvenstveno od nosilaca pravosudnih funkcija, posebno osmišljenog da štiti nezavisnost pravosuđa.¹⁸ Prvi zakon o pravosudnom savetu usvojen je 1989. na osnovu izmenjenog Ustava iz 1952. godine. Međutim, struka nije u većoj meri konsultovana, a Savet je imao prilično ograničene nadležnosti. Ustavom iz 1997. godine Savet je bio predviđen kao nezavisan državni organ koji je funkcionalno vezan za upravljanje pravosuđem.¹⁹ Ustavna uloga Saveta je postala dominantna ne samo zato što šef države ne može da imenuje bilo koje lice na sudijsku funkciju, bez predloga Saveta,²⁰ već i zbog toga što su većinu članova činili nosioci sudijske funkcije, koje su izabrale njihove kolege iz različitih nivoa sudske vlasti.²¹

No, 2017. godine je usledila nova reforma koja je fundamentalno promenila način izbora sudijskih članova u Savet i poverila ga donjem domu parlamenta Sejmu,²² što je naišlo na oštru kritiku, a Savet je kasnije suspendovan iz Evropske mreže saveta za pravosuđe.²³ Reformu iz 2017. godine kritikovali su Nacionalni savet pravosuđa, Udruženje poljskih sudija „Justicia”, ombudsman, međunarodni i domaći pravni stručnjaci, te Venecijanska komisija, specijalni

venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2010)004-e, 5. januar 2023; European Commission for democracy through law (Venice Commission), Compilation of Venice commission opinions and reports concerning courts and judges, <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI%282015%29001-e>, 5. januar 2023.

¹⁷ P. Castillo-Ortiz, 515.

¹⁸ S. Frankowski, The Independence of the Judiciary in Poland: Reflections on Andrzej Rzeplinski's *Sadownictwo W Polsce Ludowej* (the Judiciary in Peoples' Poland (1989), *Arizona Journal of International and Comparative Law*, 8/1991, 47–48, https://repository.arizona.edu/bitstream/handle/10150/659476/07_8ArizJIntl-CompL_33_1991.pdf?sequence=1, 5. januar 2023; Comparative analysis on the High Councils for Judiciary in the EU member states and judicial immunity, 6, <http://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5ae/f8b/adb/5aef8baadb2c7b574848064.pdf>, 5. januar 2023.

¹⁹ A. Śledzińska-Simon, „The rise and fall of judicial self-government in Poland: on judicial reform reversing democratic transition”, *German Law Journal* 7/2018, 1847, <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/391694FF9C3B193716DB41D02CB071B4/S2071832200023257a.pdf/the-rise-and-fall-of-judicial-self-government-in-poland-on-judicial-reform-reversing-democratic-transition.pdf>, 5. januar 2023.

²⁰ K. Grajewski, “Dysfunctionality of the National Council of the Judiciary in the Polish Constitutional System After Statutory Changes”, *Gdańskie Studia Prawnicze* 48/2020, 163, https://scholar.archive.org/work/cph-mes5cmfhaxh26zozisxlhe/access/wayback/https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/gdanskie_studia_prawnicze/article/download/5215/4547, 5. januar 2023.

²¹ F. Zoll, L. Wortham, „Judicial independence and accountability: withstanding political stress in Poland”, *Fordham International Law Journal* 42/2018, 897, <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2743&context=ilj>, 5. januar 2023.

²² K. Grajewski, 164.

²³ F. Zoll, L. Wortham, 897.

izvestilac Ujedinjenih nacija za nezavisnost sudija i pravnici Saveta za ljudska prava. To je takođe izazvalo reakciju Evropske komisije.²⁴ Očigledno je da izbor sudskih članova Saveta od parlamenta, bilo prostom ili kvalifikovanom većinom, nije u skladu sa međunarodnim standardima.²⁵

Uprkos ozbiljnim kritikama u zemlji i inostranstvu, Sejm je nastavio sa procedurom usvajanja Zakona, iako je predsednik Duda najavio da će uložiti suspendivni veto, što je i učinio, te je uz određene izmene vratio Sejmu predlog. Sejm je usvojio Zakon integralno sa tim izmenama u decembru 2017. godine, predsednik Duda ga je potpisao uprkos kritikama i oni su stupili na snagu januara 2018. godine.²⁶ Praktično, tim izmenama Savet je sveden na produžetak političke grane vlasti jer je do tada u svom sastavu imao većinu sudija odabranih od kolega, da bi bio zamenjen telom u koje sudijske članove potpuno bira legislativa.²⁷

3. Sastav i način izbora članova sudskog saveta u Poljskoj

Savet je zamišljen kao kolektivni organ sastavljen od predstavnika sve tri grane vlasti.²⁸ Važeći poljski Ustav takođe predviđa da bi petnaest od dvadeset pet članova Saveta trebalo da bude izabrano između sudija Vrhovnog suda, opštih sudova, upravnih sudova i vojnih sudova, dok preostalih deset članova čine predsednik Vrhovnog suda, ministar pravde, predsednik Vrhovnog upravnog suda, lice koje imenuje poljski predsednik i šest članova parlamenta, četiri koje bira Sejm i dva Senat. Mandat članova Saveta traje četiri godine i jednom se može obnoviti.²⁹ Logično, predsednik Vrhovnog suda, predsednik Vrhovnog upravnog suda i ministar pravde članovi su Saveta za vreme obavljanja tih funkcija.³⁰ Lice koje imenuje predsednik Republike Poljske je član Saveta bez preciziranja trajanja mandata, odnosno do razrešenja. U svakom slučaju, mandat licu koje imenuje predsednik ističe najkasnije u roku od tri meseca po prestanku mandata predsednika Republike.³¹ Senat i Sejm biraju članove Saveta iz reda svojih poslanika na period od četiri godine. Članovi Saveta koje biraju Sejm i Senat obavljaju svoje funkcije do izbora novih članova.³²

²⁴ A. Śledzińska-Simon, 1851.

²⁵ G. Borkowski, O. Sovgyria, „Current Judicial Reform in Ukraine and in Poland: Constitutional and European Legal Aspect in the Context of Independent Judiciary”, *Access to Justice in Eastern Europe* 2(3)/2019, 20, http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1560677669.pdf, 5. januar 2023.

²⁶ A. Sanders, L. von Danwitz, 779.

²⁷ D. Radujko, „ Reforma Visokog saveta sudstva: rizik ili prilika za nezavisnost”, *Politički život* 19/2020, 24, <https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/Politicki-zivot-19.pdf>, 5. januar 2023; P. Castillo-Ortiz, 515.

²⁸ A. Sanders, L. von Danwitz, 775–776.

²⁹ F. Zoll, L. Wortham, 897.

³⁰ Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 7, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

³¹ Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 8, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

³² Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 9, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

Sejm, donji dom parlamenta, bira petnaest članova Saveta iz reda sudija Vrhovnog suda, sudova opšte nadležnosti, upravnih sudova i vojnih sudova na mandat u trajanju od četiri godine. Prilikom izbora, koliko je to moguće, uzeće se u obzir potreba predstavljenosti sudija iz sudova određene vrste i nivoa.³³ Sudija može obavljati funkciju imenovanog člana Saveta samo dva mandata.³⁴ Sejm bira članove Saveta na sednici na kojoj je prisutna polovina od ukupnog broja poslanika, većinom od tri petine glasova. U slučaju neuspeha izbora na taj način, Sejm bira članove Saveta apsolutnom većinom glasova, na sednici na kojoj je prisutna polovina od ukupnog broja poslanika.³⁵ Kako je pomenuto, takvo rešenje nije u skladu sa međunarodnim standardima, prema kojima bi najmanje polovinu članova sudskog saveta trebalo da čine sudije koje biraju njihove kolege, kao što je bio slučaj ranije u Poljskoj. To je posebno problematično u svetlu centralne uloge Saveta u procesu imenovanja sudija u Poljskoj.³⁶ Prema poljskim teoretičarima, na taj se način Savet lišava toga da bude organ sudijske samouprave, što nije u skladu sa Ustavom i vodi politizaciji sudova.³⁷ U tom smislu je opravdano primetio i Vrhovni sud da takvo zakonsko rešenje nije samo u suprotnosti sa Ustavom već i lišava predstavnike pravosuđa bilo kakvog uticaja na sastav tog organa te da Savet dolazi pod dominaciju lica koje je izabrala politika.³⁸

4. Nadležnosti sudskog saveta u Poljskoj

Savet se stara o očuvanju nezavisnost sudova i sudija.³⁹ U nadležnosti Saveta spadaju: razmatranje i ocenjivanje kandidata za sudije Vrhovnog suda, sudova opšte nadležnosti, upravnih i vojnih sudova i pripravnika u upravnim sudovima; podnošenje predloga za imenovanje tih kategorija predsedniku Republike; ustanovljenje principa profesionalne etike sudija i pripravnika sudije, te obezbeđivanje njihovog poštovanja; davanje mišljenja o stanju sudstva i sudijskih

³³ Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 9a, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

³⁴ Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 10, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

³⁵ Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 11d, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023; G. Borkowski, O. Sovgyria, 19.

³⁶ CCJE, *Opinion No. 24 (2021)*, Evolution of the Councils for the Judiciary and their role for independent and impartial judicial systems, Compilation of responses of the CCJE members to the questionnaire for the preparation of the Opinion No. 24 (2021), <https://rm.coe.int/compilation-opinion-24-2021-all-responses/1680a1cb63>, 05.01.2023, 232–243; Greco, Ad hoc Report on POLAND (Rule 34), 2018, 9, <https://rm.coe.int/ad-hoc-report-on-poland-rule-34-adopted-by-greco-at-its-79th-ordinary-session/168079c83c>, 5. januar 2023.

³⁷ G. Borkowski, O. Sovgyria, 19.

³⁸ K. Grajewski, 164–165.

³⁹ Ustav Poljske, čl. 186; *Poland_1997.pdf* (constituteproject.org), 15. januar 2023; F. Zoll, L. Wortham, 897; A. Bodnar, Ł. Bojarski, „Judicial independence in Poland”, *Judicial independence in transition* (ed. Anja Seibert-Fohr), Springer, Berlin – Heidelberg 2012, 5.

pripravnika; izražavanje mišljenja o pitanjima koja se tiču pravosuđa, sudija i pripravnika, koje je na dnevni red stavio predsednik Republike Poljske, drugi organi javne vlasti ili organi sudijske samouprave; davanje mišljenja o predloge propisa koji se odnose na pravosuđe, te davanje predloga u vezi sa tim; izražavanje mišljenja o programu obuke sudija, načina sprovođenja sudijske obuke i sudijskih ispita; izražavanje mišljenja o godišnjim rasporedima obuke i stručnog obrazovanja sudija, sudijskih pripravnika i sudskih službenika; vršenje nadzora nad obradom podataka o ličnosti od Ustavnog suda, Vrhovnog suda, Vrhovnog upravnog suda, žalbenih sudova, u okviru njihovih nadležnosti. Savet obavlja i druge poslove, što se posebno odnosi na pokretanje postupka pred Ustavnim sudom, kako bi se ispitala usklađenost normativnih akata sa Ustavom Republike Poljske u pogledu nezavisnosti sudova i sudija; razmatranje molbi za penzionisanje sudija te razmatranje molbe penzionisanih sudija za povratak na sudijsku funkciju. Takođe, bira zastupnika u disciplinskom postupku te daje mišljenje o imenovanju i razrešenju predsednika i zamenika predsednika sudova opšte nadležnosti i vojnih sudova. Osim toga, bira jednog člana Programskog odbora Poljske nacionalne škole sudstva i javnog tužilaštva te daje mišljenje o imenovanju i razrešenju njenog direktora. Savet dostavlja informacije Sejmu, Senatu i predsedniku Republike Poljske, najkasnije do 31. maja naredne godine, o godišnjoj aktivnosti Saveta, uz to ističući aktuelna pitanja i potrebe pravosudnog sistema, o čemu se ne glasa u Sejmu i Senatu. Savet može da odluči da poseti sud ili njegovu organizacionu jedinicu, izvrši inspekcijski nadzor, uvid u radnu karijeru sudije ili sudijskog pripravnika, čija je pojedinačna stvar predmet rada Saveta. Te radnje ne smeju da utiču na nezavisnost sudija i sudijskih pripravnika.⁴⁰

5. Istorijat sudskog saveta u Estoniji

Evropska komisija je koristila takozvanu „pretpristupnu uslovljenost” kako bi izvršila izvestan pritisak na Estoniju, u nameri da usvoji model sudskog saveta.⁴¹ Praktično, tokom godina, Evropska unija i Savet Evrope su napustili svoju početnu fleksibilnost te su postali nepokolebljivi zagovornici modela sudskog saveta. Tokom talasa proširenja 2004. godine, koji je prvenstveno obuhvatio bivše komunističke centralnoevropske i baltičke države, ispostavilo se da je pritisak bio efikasan, pa je Estonija 2002. godine ustanovila organ koji ograničava ovlašćenja ministra pravde u odnosu na sudstvo.⁴² Pre toga, u toj

⁴⁰ Ustav Poljske, čl. 186, *Poland_1997.pdf (constituteproject.org)*, 15. januar 2023; Zakon o Sudskom savetu Poljske, čl. 3–5, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023; F. Zoll, L. Wortham, 897; A. Bodnar, L. Bojarski, 5.

⁴¹ M. Bobek, D. Kosař, „Global Solutions, local damages: a critical study in judicial councils in Central and Eastern Europe”, *German Law Journal* 7/2014, 1261, <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/CDEF5A8EA2FEA3FE4B843060F145A4B2/S2071832200019362a.pdf/global-solutions-local-damages-a-critical-study-in-judicial-councils-in-central-and-eastern-europe.pdf>, 5. januar 2023.

⁴² K. Szwed, „A Critical Study in Judicial Councils in the Baltic States-A Comparative Approach”, *Przegląd Pra-*

zemlji je preferiran kooperativni model sudske administracije u kojem saveti dele mnoga ovlašćenja sa ministarstvom nadležnim za pravosuđe.⁴³ Novi Zakon o sudovima je usvojen 19. februara 2002. i na snagu je stupio 29. jula 2002. godine, čime se sistem sudske uprave u sudovima prvog i drugog stepena pomerilo malo dalje od modela odgovornosti izvršnoj vlasti, jer je od tada za većinu odluka ministra koje se tiču pravosuđa potrebna saglasnost Saveta.⁴⁴

Inače, u periodu 1991–2002. godine, sudstvo je bilo pod značajnim uticajem izvršne funkcije državne vlasti, prema nemačkom modelu, odnosno sa dominantnim položajem ministra nadležnog za pravosuđe. Nakon 2002. godine uspostavljen je Savet za sudsku upravu kojim je Estonija izabrala model saradnje u administraciji sudstva, u kojem sudski savet deli mnoga ovlašćenja sa ministrom. Taj hibridni model je usvojen i zbog male veličine pravosudnih struktura u zemlji. Podsetimo, do 2002. godine, odnosno do reforme, prvi i drugi stepen su bili administrativno podređeni ministru, dok nakon reforme zajednički upravljaju ministarstvo nadležno za pravosuđe i Savet.⁴⁵ Dakle, od ponovnog sticanja nezavisnosti 1991. godine, Estonija je isprobala dva različita sistema sudske uprave, a trenutno se raspravlja o uvođenju trećeg.⁴⁶

6. Sastav i način izbora članova sudskog saveta u Estoniji

Dakle, Savet se sastoji od 12 članova, uključujući predsednika Vrhovnog suda koji je i predsedavajući po službenoj dužnosti, i pet sudija koje njihove kolege sudije biraju na period od tri godine, dva poslanika u estonskom parlamentu, zakleti advokat koga imenuje odbor advokatske komore, generalni tužilac ili javni tužilac koga on odredi te kancelar pravde ili zastupnik koga on imenuje. Inače, kancelar pravde je praktično estonski ombudsman. Ministar nadležan za pravosuđe ili lice koje on odredi učestvuje na sednicama Saveta, ali nema pravo da glasa. Može se konstatovati da sastav odgovara preporukama Konsultativnog veća evropskih sudija, barem u pogledu uslova koji se tiču broja sudija i njihovog izbora od drugih sudija. Smatra se da prisustvo predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti nije nužno negativno, pošto njihovo uključivanje u rad organa

wa *Konstytucyjnego* 6/2020, <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-d98a5db1-47a2-4e2f-8767-ce53fab629a5>, 5. januar 2023. Vid. Comparative analysis on the High Councils for Judiciary in the EU member states and judicial immunity, 6, <http://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5ae/f8b/adb/5ae/f8badb2c7b574848064.pdf>, 5. januar 2023.

⁴³ M. Bobek, D. Kosař, 1281.

⁴⁴ J. Ginter, "Judicial Independence and/or Efficient Judicial Administration", *Juridica International* 17/2010, 113, https://www.juridicainternacional.eu/public/pdf/ji_2010_XVII_108.pdf, 5. januar 2023; CCJE, *Opinion No. 24 (2021)*, Evolution of the Councils for the Judiciary and their role for independent and impartial judicial systems, Compilation of responses of the CCJE members to the questionnaire for the preparation of the Opinion No. 24 (2021), 97–102, <https://rm.coe.int/compilation-opinion-24-2021-all-responses/1680a1cb63>, 5. januar 2023.

⁴⁵ K. Szwed, 562–565.

⁴⁶ J. Ginter, 111.

„ima više veze sa željom da se poveća svest o radu i problemima pravosuđa van sudskog sistema i da se izbegne situacija u kojoj nezavisnost sudstva zapravo znači isključenje pravosuđa”.⁴⁷ Sednice Saveta saziva predsednik Vrhovnog suda ili ministar nadležan za pravosuđe. Dnevni red sednice utvrđuje lice koje saziva sednicu, a Savetom predsedava predsednik Vrhovnog suda. Savet ima kvorum ako je prisutno više od polovine njegovih članova, a odluke donosi većinom glasova prisutnih članova. Savet usvaja svoj poslovnik o radu, a administrativnu podršku mu pruža ministarstvo nadležno za pravosuđe.⁴⁸

7. Nadležnosti sudskog saveta u Estoniji

Savet daje saglasnost za: utvrđivanje mesne nadležnosti sudova; utvrđivanje strukture sudova; utvrđivanje tačne lokacije sudova i zgrada suda; određivanje broja sudija; imenovanje i prevremeno razrešenje predsednika sudova; određivanje broja sudija porotnika; utvrđivanje internog poslovnika sudova; utvrđivanje broja kandidata za sudijsku funkciju; utvrđivanje dodatne naknade za upravnika zgrade suda; utvrđivanje sastava registarskih podataka informacionog sistema sudova i postupak za njihovo podnošenje; prijem sudija u aktivnu službu u snagama odbrane; utvrđivanje visine naknade koja se isplaćuje sudijama porotnicima i postupak isplate. Savet daje prethodno mišljenje o principima formiranja te izmene i dopune godišnjeg budžeta sudova. Savet daje mišljenje o kandidatima za upražnjeno mesto sudije Vrhovnog suda, o puštanju sudije na slobodu, unapred sastavlja pregled stanja koji će pred parlamentom predstaviti predsednik Vrhovnog suda u vezi sa sudskom upravom, sprovođenjem pravde i jedinstvenom primenom zakona; raspravlja o drugim pitanjima na inicijativu predsednika Vrhovnog suda ili ministra.⁴⁹ Uprkos činjenici da su sudovi nezavisni u svom radu i da sude u skladu sa Ustavom i zakonima, uprava sudova u Estoniji nije nezavisna i odvojena od izvršne vlasti. Prvostepeni i drugostepeni sudovi se finansiraju iz državnog budžeta preko budžeta ministarstva nadležnog za pravosuđe. Predsednika Vrhovnog suda bira parlament, na predlog predsednika Republike. Sudije Vrhovnog suda bira Parlament, na predlog predsednika Vrhovnog suda, dok ostale sudije na dužnost imenuje predsednik Republike, na predlog Vrhovnog suda.⁵⁰

⁴⁷ Zakon o sudovima Estonije, čl. 40–41, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514022014001/consolide>, 5. januar 2023; Sajt Vrhovnog suda Estonije, <https://www.riigikohus.ee/en/administration-courts/council-administration-courts>, 5. januar 2023; K. Joamets, „The Structure of Judicial System, *The law of the Baltic States* (eds. Tanel Kerikmäe, Kristi Joamets, Jānis Pleps, Anita Rodiņa, Tomas Berkmanas, Edita Gruodytė), Springer, Cham, Switzerland 2017, 16; K. Szwed, 566.

⁴⁸ Zakon o sudovima Estonije, čl. 40, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514022014001/consolide>, 5. januar 2023.

⁴⁹ Sajt Vrhovnog suda Estonije, <https://www.riigikohus.ee/en/administration-courts/council-administration-courts>, 5. januar 2023; Zakon o sudovima, čl. 40–41; K. Szwed, 569.

⁵⁰ K. Joamets, 16.

Literatura

- Blagojević Lj., Visoki savet sudstva kao garant nezavisnosti pravosuđa u Republici Srbiji (U svetlu Nacionalne strategije za reformu pravosuđa – NSRP), Fondacija Centar za javno pravo, https://fcjp.ba/templates/ja_avian_ii_d/images/green/Ljiljana_Blagojevic.pdf, 5. januar 2023.
- Bobek M., Kosar D., „Global Solutions, local damages: a critical study in judicial councils in Central and Eastern Europe”, *German Law Journal* 7/2014, <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/CDEF5A8EA2FEA3FE4B843060F145A4B2/S2071832200019362a.pdf/global-solutions-local-damages-a-critical-study-in-judicial-councils-in-central-and-eastern-europe.pdf>, 5. januar 2023.
- Bodnar A., Bojarski L., Judicial independence in Poland, *Judicial independence in transition* (ed. Anja Seibert-Fohr), Springer, Berlin – Heidelberg 2012.
- Borkowski G., Sovgyria O., „Current Judicial Reform in Ukraine and in Poland: Constitutional and European Legal Aspect in the Context of Independent Judiciary”, *Access to Justice in Eastern Europe* 2(3)/2019, http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1560677669.pdf, 5. januar 2023.
- Castillo-Ortiz P., „The politics of implementation of the judicial council model in Europe” *European Political Science Review* 4/2019, https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/9A3C7962F2F61F23F6E8D5EB1B469C85/S1755773_919000298a.pdf/the-politics-of-implementation-of-the-judicial-council-model-in-europe.pdf, 5. januar 2023.
- Garoupa N., Ginsburg T. „Guarding the guardians: Judicial councils and judicial independence”, *The American Journal of Comparative Law* 1/2009, <https://scholarship.law.tamu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1425&context=facscholar>, 5. januar 2023.
- Ginsburg T., Garoupa N., „The Comparative Law and Economics of Judicial Councils”, *Berkeley Journal of International Law* 27/2008, https://chicagonbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2438&context=journal_articles, 5. januar 2023.
- Ginterm J., „Judicial Independence and/or Efficient Judicial Administration”, *Juridica International* 17/2010, https://www.juridicainternational.eu/public/pdf/ji_2010_XVII_108.pdf, 5. januar 2023.
- Grajewski K., „Dysfunctionality of the National Council of the Judiciary in the Polish Constitutional System After Statutory Changes”, *Gdańskie Studia Prawnicze* 48/2020, https://scholar.archive.org/work/cphmes5cmfhaxh-26zozisixlhe/access/wayback/https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/gdanskie_studia_prawnicze/article/download/5215/4547, 5. januar 2023.
- Frankowski S., „The Independence of the Judiciary in Poland: Reflections on Andrzej Rzeplinski’s Sdownictwo W Polsce Ludowej (the Judiciary

- in Peoples' Poland (1989)", *Arizona Journal of International and Comparative Law* 8/1991, https://repository.arizona.edu/bitstream/handle/10150/659476/07_8ArizJIntlCompL_33_1991.pdf?sequence=1, 5. januar 2023.
- Joamets K., „The Structure of Judicial System”, *The law of the Baltic States* (eds. Tanel Kerikmäe, Kristi Joamets, Jānis Pleps, Anita Rodiņa, Tomas Berkmanas, Edita Gruodytė), Springer, Cham, Switzerland 2017.
- Matić M., Holandski savet pravosuđa, *Strani pravni život* 1/2013;
- Petrović Škero V., Visoki savet sudstva, Status, izbor, razrešenje, mandat, članstvo, nadležnost, *Glasnik Advokatske komore Vojvodine* 3–4/2017, <http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0017-0933/2017/0017-09331704215P.pdf>, 5. januar 2023.
- Preshova D., Damjanovski I., Nechev Z., „The effectiveness of the ‘European Model’ of judicial independence in the Western Balkans: Judicial councils as a solution or a new cause of concern for judicial reforms”, *CLEER Paper Series*, 2017/1, https://www.asser.nl/media/3475/cleer17-1_web.pdf, 5. januar 2023.
- Radujko D., Reforma Visokog saveta sudstva: rizik ili prilika za nezavisnost, *Politički život* 19/2020, <https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/Politički-zivot-19.pdf>, 5. januar 2023.
- Sanders A., Von Danwitz L., „Selecting Judges in Poland and Germany: Challenges to the Rule of law in Europe and Propositions for a new Approach to Judicial Legitimacy” *German Law Journal* 4/2018, https://web.archive.org/web/20200310222530id_/https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/EE6247DD1101F673D91B214F751A-EC23/S2071832200022872a.pdf/div-class-title-selecting-judges-in-poland-and-germany-challenges-to-the-rule-of-law-in-europe-and-propositions-for-a-new-approach-to-judicial-legitimacy-div.pdf, 5. januar 2023.
- Śledzińska-Simon A., „The rise and fall of judicial self-government in Poland: on judicial reform reversing democratic transition”, *German Law Journal*, 7/2018, <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/391694FF9C3B193716DB41D02CB071B4/S2071832200023257a.pdf/the-rise-and-fall-of-judicial-self-government-in-poland-on-judicial-reform-reversing-democratic-transition.pdf>, 5. januar 2023.
- Szwed K., „A Critical Study in Judicial Councils in the Baltic States-A Comparative Approach”, *Przegląd Prawa Konstytucyjnego* 6/2020, <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-d98a5db1-47a2-4e2f-8767-ce53fab629a5>, 5. januar 2023.
- Urbániková M., Šipulová K., „Failed Expectations: Does the Establishment of Judicial Councils Enhance Confidence in Courts?”, *German Law Journal* 7/2018, <https://core.ac.uk/download/pdf/196303919.pdf>, 5. januar 2023.

Zoll F., Wortham L., „Judicial independence and accountability: withstanding political stress in Poland”, *Fordham International Law Journal* 42/2018, <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2743&context=ilj>, 5. januar 2023.

Propisi i drugi akti

CCJE, Opinion No. 24 (2021), Evolution of the Councils for the Judiciary and their role for independent and impartial judicial systems, Compilation of responses of the CCJE members to the questionnaire for the preparation of the Opinion No. 24 (2021), <https://rm.coe.int/compilation-opinion-24-2021-all-responses/1680a1cb63>, 5. januar 2023.

European Commission for democracy through law (Venice Commission), Compilation of Venice commission opinions and reports concerning courts and judges, <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI%282015%29001-e>, 5. januar 2023.

European Commission for democracy through law (Venice Commission), European standards on the independence of the judiciary a systematic overview, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD\(2008\)002-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD(2008)002-e), 5. januar 2023.

European Commission for democracy through law (Venice Commission) Judicial appointments, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD\(2007\)028.aspx](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD(2007)028.aspx), 5. januar 2023.

European Commission for democracy through law (Venice Commission), Report on the independence of the judicial system part I: The independence of judges, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2010\)004-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2010)004-e), 5. januar 2023.

Evropska povelja o statusu sudija, <https://rm.coe.int/16807473ef>, 5. januar 2023.

Greco, Ad hoc Report on POLAND (Rule 34), 2018, <https://rm.coe.int/ad-hoc-report-on-poland-rule-34-adopted-by-greco-at-its-79th-plenary-m/168079c83c>, 5. januar 2023.

Mišljenja Konsultativnog veća evropskih sudija i Magna Karta sudija, Institut za uporedno pravo, Beograd 2020, <https://rm.coe.int/1-coe-ccje-opinions-serbian/1680a11de1>, 5. januar 2023.

Preporuka br. R (94)12, [https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkannunteklifi/recR\(94\)12e.pdf](https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkannunteklifi/recR(94)12e.pdf), 28. mart 2023.

Ustav Poljske, *Poland_1997.pdf* (constituteproject.org), 15. januar 2023.

Zakon o sudovima Estonije, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514022014001/consolide>, 5. januar 2023.

Zakon o Sudskom savetu Poljske, <https://krs.pl/files/425/Legal-acts/1345/Act-of-12-May-2011-on-the-National-Council-of-the-Judiciary-Journal-of-Laws-of-2021269.pdf>, 5. januar 2023.

Internet izvori

Comparative analysis on the High Councils for Judiciary in the EU member states and judicial immunity, <http://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5ae/f8b/adb/5aef8badb2c7b574848064.pdf>, 5. januar 2023.

Sajt Vrhovnog suda Estonije, <https://www.riigikohus.ee/en/administration-courts/council-administration-courts>, 5. januar 2023.

Miloš Stanić, PhD

Research Fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade, Serbia.

JUDICIAL COUNCILS IN POLAND AND ESTONIA

Summary

In this paper, after the historical part, and the part concerning the acts of international public law in Europe, which concern this matter, the position of judicial councils in Poland and Estonia is examined. The aspect of the historical development of councils in these countries, as well as their composition and competences, is examined. In the paper, above all, the normative method is used. The scientific and social justification of the topic is found in the fact that in Serbia, a reform related to the independence of the judiciary is ongoing.

Keywords: judicial councils, history, composition, competences, Poland, Estonia.